

Aansprakelijkheid van de preventie-adviseur

Annick Alders

Jurist

Oplossingsgericht trainer en coach

Agora – WeVeCo VZW

Congres Inspectie 2.0 BVH

22 oktober 2021

CAUT!US
legal toolbox meetings

Overzicht

- Een case uit het leven gegrepen
- Strafrechtelijke verantwoordelijkheid
- Burgerlijke aansprakelijkheid
- Toepassing op de case
- Tips & Tricks

START

Intro

Clon padre

 Flammable materials	 Explosion risk	 Toxic	 Corrosive	 Danger overhead crane	 Fork lift trucks	 High voltage
 General Warning	 Laser Radiation	 Biohazard	 Oxidising	 Hot surface	 Danger of entrapment	 Danger of death
 Irritant	 Slippery floor	 Watch your step	 Cutting	 High temperatures	 Glass hazard	 Danger of suffocation
 Gas bottles	 Watch for falling objects	 Electricity	 Danger for cutter	 Entrapment hazard	 Battery hazard	 Rotating parts
 Low temperature	 Strong magnetic field	 Optical radiation	 Non ionizing radiation	 Radiation	 Hazardous to the Environment	 Danger of harming your hands

CAUT!US
legal toolbox meetings

Intro

Het aantal arbeidsongevallen en ongevallen op de werksweg is in België tussen 1985 en 2019 bijna gehalveerd. Hoeveel dergelijke ongevallen deden zich in 2019 gemiddeld voor *per werkdag*?

A: 85

B: 480

C: 850

The logo for CAUT!US is contained within a white circle with a blue border. The text 'CAUT!US' is in a bold, blue, sans-serif font, with a red exclamation mark between 'CAUT' and 'US'. Below this, the words 'legal toolbox meetings' are written in a smaller, blue, sans-serif font.

CAUT!US
legal toolbox meetings

Intro

De HSE in Groot-Brittannië publiceerde op 7 juli 2021 zijn statistiek over het voorbije jaar. Daaruit bleek in de UK in 1 jaar 142 werknemers om het leven kwamen *op* het werk. Hoeveel dergelijke ongevallen deden zich in 2019 voor in België?

A: 28

B: 57

C: 94

The logo for CAUT!US is contained within a white circle with a blue border. The word "CAUT!US" is written in a bold, blue, sans-serif font, with a red exclamation mark between "CAUT" and "US". Below this, the words "legal toolbox meetings" are written in a smaller, blue, sans-serif font.

CAUT!US
legal toolbox meetings

Intro

De frequentiegraad (verhouding aantal ongevallen / aantal uren blootstelling) lag in de farma in 2019 op 4, in de chemie op 8. Wat was de frequentiegraad binnen de sector van het *‘technisch, beroeps- en buitengewoon secundair onderwijs’*?

A: 3,65

B: 14,50

C: 21,48

The logo for CAUT!US is contained within a white circle on a blue background. The word "CAUT!US" is written in a bold, blue, sans-serif font, with a red exclamation mark between "CAUT" and "US". Below this, the words "legal toolbox meetings" are written in a smaller, blue, sans-serif font.

CAUT!US
legal toolbox meetings

1. Een case

Clon padre

 Flammable materials	 Explosion risk	 Toxic	 Corrosive	 Danger overhead crane	 Fork lift trucks	 High voltage
 General Warning	 Laser Radiation	 Biohazard	 Oxidising	 Hot surface	 Danger of entrapment	 Danger of death
 Irritant	 Slippery floor	 Watch your step	 Cutting	 High temperatures	 Glass hazard	 Danger of suffocation
 Gas bottles	 Watch for falling objects	 Electricity	 Danger for cutter	 Entrapment hazard	 Battery hazard	 Rotating parts
 Low temperature	 Strong magnetic field	 Optical radiation	 Non ionizing radiation	 Radiation	 Hazardous to the Environment	 Danger of harming your hands

CAUT!US
legal toolbox meetings

1. Een case

- **VTI Tielt**

- Leerlingen verplaatsen samen met praktijkleraar een plooi bank
- Plooi bank kantelt
- Één van de leerlingen raakt vast onder de plooi bank
- Op slag dood

- inbreuken: regels gebruik arbeidsmiddelen / geen risico-analyse / geen (passende) veiligheidsmaatregelen / onopzettelijke doding

- Strafvervolging praktijkleraar, werkplaatsoverste, werkmeester, schooldirecteur, diensthoofd veiligheid (PA)

The logo for CAUT!US is contained within a white circle on a blue background. The word "CAUT!US" is written in a bold, blue, sans-serif font, with a red exclamation mark between "CAUT" and "US". Below this, the words "legal toolbox meetings" are written in a smaller, blue, sans-serif font.

CAUT!US
legal toolbox meetings

2. Burgerlijke aansprakelijkheid

Clon padre

 Flammable materials	 Explosion risk	 Toxic	 Corrosive	 Danger overhead crane	 Fork lift trucks	 High voltage
 General Warning	 Laser Radiation	 Biohazard	 Oxidising	 Hot surface	 Danger of entrapment	 Danger of death
 Irritant	 Slippery floor	 Watch your step	 Cutting	 High temperatures	 Glass hazard	 Danger of suffocation
 Gas bottles	 Watch for falling objects	 Electricity	 Danger for cutter	 Entrapment hazard	 Battery hazard	 Rotating parts
 Low temperature	 Strong magnetic field	 Optical radiation	 Non ionizing radiation	 Radiation	 Hazardous to the Environment	 Danger of harming your hands

CAUT!US
legal toolbox meetings

2. Burgerlijke aansprakelijkheid

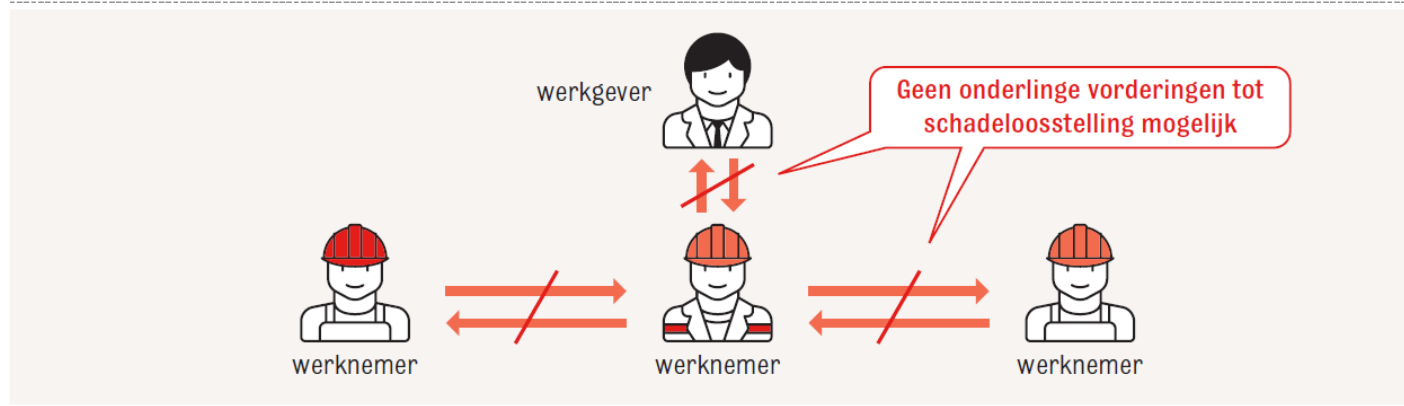

CAUT!US
legal toolbox meetings

2. Burgerlijke aansprakelijkheid

- **basisregel**
  - wat?
  - historiek: van fout- naar risicoaansprakelijkheid
  - los van de schuldvraag
  - verzekeraar
  - de **burgerlijke immuniteit**

Burgerlijke immuniteit

CAUT!US
legal toolbox meetings

2. Burgerlijke aansprakelijkheid

- **uitzonderingen**

- **verkeersongeval**
  - **zware inbreuk**, mits voorafgaande ingebrekestelling
    - let op: in deze hypothese enkel t.a.v. de werkgever
  - **'derde'** aansprakelijk
  - ...
-
- bijkomende bescherming werknemers: enkel aansprakelijk voor bedrog, zware fout of herhaalde lichte fout

3. Strafrechtelijke verantwoordelijkheid

Clon padre

 Flammable materials	 Explosion risk	 Toxic	 Corrosive	 Danger overhead crane	 Fork lift trucks	 High voltage
 General Warning	 Laser Radiation	 Biohazard	 Oxidising	 Hot surface	 Danger of entrapment	 Danger of death
 Irritant	 Slippery floor	 Watch your step	 Cutting	 High temperatures	 Glass hazard	 Danger of suffocation
 Gas bottles	 Watch for falling objects	 Electricity	 Danger for cutter	 Entrapment hazard	 Battery hazard	 Rotating parts
 Low temperature	 Strong magnetic field	 Optical radiation	 Non ionizing radiation	 Radiation	 Hazardous to the Environment	 Danger of harming your hands

3. Strafrechtelijke verantwoordelijkheid

Basisprincipes

(1) inbreuk op concrete **wetsbepaling**, beveiligd door strafsanctie

(2) waaraan iemand **schuld** heeft

(3) iemand met **beslissingsbevoegdheid**

The logo for CAUT!US is located in a white circle on the right side of the slide. It features the word "CAUT!US" in a bold, blue, sans-serif font, with a red exclamation mark between "CAUT" and "US". Below this, the words "legal toolbox meetings" are written in a smaller, blue, sans-serif font.

CAUT!US
legal toolbox meetings

3. Strafrechtelijke verantwoordelijkheid

- Basisprincipes

- (1) inbreuk op een concrete **wetsbepaling**, beveiligd door strafsancities
  - artikel 127 e.v. Sociaal Strafwetboek
  - inbreuk op elke concrete bepaling uit de Welzijnswet of de Codex
  - ens de concrete regel geschonden en de overtreder aangeduid = straf
  - vaak: geen risicoanalyse / werken met derden / arbeidsmiddelen / TMB

3. Strafrechtelijke verantwoordelijkheid

- Basisprincipes
  - (2) waaraan iemand **schuld** heeft
    - fysieke persoon en/of rechtspersoon
    - sinds wetswijziging 2018: probleemloos beiden
    - *Onachtzaamheid* volstaat, maar moet bewezen zijn

3. Strafrechtelijke verantwoordelijkheid

- Basisprincipes
  - (3) in regel iemand met **beslissingsbevoegdheid**
    - werkgever
    - lasthebber
    - aangestelde
      - de facto: leden van de **hiërarchische lijn**

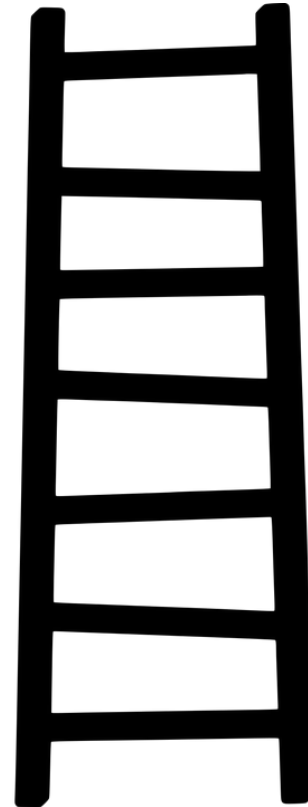

3. Strafrechtelijke verantwoordelijkheid

- Basisprincipes

- delegatie?

- preventieadviseur?

3. Strafrechtelijke verantwoordelijkheid

voorlopige conclusie

- **preventieadviseur** *'as such'* geen beslissingsbevoegdheid (art. 33, § 1 WZW / Cass. 21 september 1993)
  - ✓ *tenzij* wanneer werkgever = preventieadviseur (art. 33, § 1 WZW)
  - ✓ *tenzij* in geval van dringende noodzakelijkheid en de onmogelijkheid om op de directie een beroep te doen (art. II.1-6, § 1, i Codex)
  - ✓ *tenzij* bij dualiteit van functies
  - ✓ *tenzij* wanneer wet hem oplegt iets te *doen*: PSR (PAPS)

CAUT!US
legal toolbox meetings

3. Strafrechtelijke verantwoordelijkheid

Gemeen strafrecht

- Art. 418 – 420 Strafwetboek

onopzettelijk doden of onopzettelijk toebrengen van letsel

- ✓ 'eenieder'
- ✓ vereist
  - gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg
  - Causaliteit

✓ *preventieadviseur?*

CAUT!US
legal toolbox meetings

3 Strafrechtelijke verantwoordelijkheid

- de sancties
  - art. 127 e.v. Sociaal Strafwetboek
    - niveau 3: strafrechtelijk 800 tot 8.000 euro boete
    - **niveau 4: strafrechtelijk 6 maand tot 3 jaar en/of 4.800 tot 48.000 euro boete;** (voor rechtspersonen: van € 24.000 tot 576.000)
      - bijkomende sancties mogelijk: exploitatieverbod en bedrijfssluiting
      - **strafregister:** problematisch bij overheidsopdrachten

The logo for CAUT!US is contained within a white circle on a blue background. The word "CAUT!US" is written in a bold, blue, sans-serif font, with a red exclamation mark between the 'A' and 'U'. Below it, the words "legal toolbox meetings" are written in a smaller, blue, sans-serif font.

CAUT!US
legal toolbox meetings

4. De case

Clon padre

 Flammable materials	 Explosion risk	 Toxic	 Corrosive	 Danger overhead crane	 Fork lift trucks	 High voltage
 General Warning	 Laser Radiation	 Biohazard	 Oxidising	 Hot surface	 Danger of entrapment	 Danger of death
 Irritant	 Slippery floor	 Watch your step	 Cutting	 High temperatures	 Glass hazard	 Danger of suffocation
 Gas bottles	 Watch for falling objects	 Electricity	 Danger for cutter	 Entrapment hazard	 Battery hazard	 Rotating parts
 Low temperature	 Strong magnetic field	 Optical radiation	 Non ionizing radiation	 Radiation	 Hazardous to the Environment	 Danger of harming your hands

4. De case

- Praktijkleraar: **schuldig**
  - Gebruik van verkeerde verplaatsingsmiddelen (krik)
  - Gebrek aan veiligheidsmaatregelen
  - Gebrek aan toezicht
- Werkplaatsoverste: **schuldig**
  - Opdracht gegeven tot verplaatsing
  - Geen veiligheidsmaatregelen genomen
  - Geen gevraagd
- Werkmeester: **schuldig**
  - Verantwoordelijk voor de verhuis
  - Bestelling van het materiaal

The logo for CAUT!US is centered within a white circle on a blue background. The word "CAUT!US" is written in a bold, blue, sans-serif font, with a red exclamation mark between "CAUT" and "US". Below it, the words "legal toolbox meetings" are written in a smaller, blue, sans-serif font.

CAUT!US
legal toolbox meetings

4. De case

- **Schooldirecteur: vrijspraak**
  - delegatie
  - nodige overlegstructuren aanwezig
- **Diensthoofd veiligheid: vrijspraak**
  - louter adviserende taak als PA
  - geen lid van de hiërarchische lijn
  - geen deel aan de operatie als werknemer
  - niet op de hoogte van de operatie

The logo for CAUT!US is centered within a white circle on a blue background. The word "CAUT!US" is written in a bold, blue, sans-serif font, with a red exclamation mark between "CAUT" and "US". Below it, the words "legal toolbox meetings" are written in a smaller, blue, sans-serif font.

CAUT!US
legal toolbox meetings

Tips & Tricks

Clon padre

 Flammable materials	 Explosion risk	 Toxic	 Corrosive	 Danger overhead crane	 Fork lift trucks	 High voltage
 General Warning	 Laser Radiation	 Biohazard	 Oxidising	 Hot surface	 Danger of entrapment	 Danger of death
 Irritant	 Slippery floor	 Watch your step	 Cutting	 High temperatures	 Glass hazard	 Danger of suffocation
 Gas bottles	 Watch for falling objects	 Electricity	 Danger for cutter	 Entrapment hazard	 Battery hazard	 Rotating parts
 Low temperature	 Strong magnetic field	 Optical radiation	 Non ionizing radiation	 Radiation	 Hazardous to the Environment	 Danger of harming your hands

CAUT!US
legal toolbox meetings

Tips & Tricks

Burgerlijke aansprakelijkheid:

- gebrek aan veiligheidsmaatregelen is een risico, maar verzekeraar

Strafrechtelijke aansprakelijkheid:

- realiteit, zeker bij ernstig arbeidsongeval
- rechtspersoon, maar ook fysieke personen
- *hiërarchische lijn*: in de frontlijn

Preventie:

- “Papieren” veiligheid
- Maar **OOK**: “echte” veiligheid
  - Maak goede afspraken
  - **Doe en handel!**

CAUT!US
legal toolbox meetings

Ability is what you're capable of doing.
Motivation determines what you do.
Attitude determines how well you do it.

Lou Holtz — Football Player and Coach

Meer info?

Check ons blogpagina:
www.cautius.be

- *Is de preventieadviseur gebonden door een beroepsgeheim?*
- *Vervolging en bestraffing van inbreuken op de covid-regels voor bedrijven: een eerste concreet vonnis*
- *Liefdesverklaring op het werk. Grensoverschrijdend?*
- *Bent u wel aan het werk? Controle op e-mail en internetgebruik door de werkgever bij thuiswerk*
- *Overdreven werkdruk niet aangepakt? Voor het eerst werkgever veroordeeld.*
- *Thuiswerk: wat met de regels inzake elektrische installaties*
- ...

CAUTIUS
legal toolbox meetings

Vragen?

CAUT!US
legal toolbox meetings

annick.alders@cautius.be

050 377 896

www.cautius.be